

на. Новият Наказателен закон напълно изключва използването на разпорежданията на обичайното право при разглеждане на дела от наказателен характер. Той категорично забранява в областта на углавното право да се прибягва до произволни решения, като задължава за установените закононарушения да се прилагат само наказания, предвидени от закона. Всеки процес, който може да доведе до смъртна присъда, трябва да се води в присъствието на шейх-ул-исляма, ако делото се гледа в столицата, и в присъствието на съвета на местните общини за делата в провинцията. Решението на съда задължително се докладва на султана, на когото единствено принадлежи правото на окончателна присъда. Според този закон към най-тежките престъпления, които се наказват със смърт или вечно заточение, спадат призоваването към въстание, нарушаването на мира и спокойствието в държавата, вдигането на въстание или бунт.

Наказателният кодекс влиза в сила половин година след приемането му и боравещите с него веднага се сблъскват със слабите му страни: непълноти, липса на система в изложението, отсъствие на класификации. Ревизиран през 1851 г., този първи корпус от закони е заменен през 1858 г. от нов, почти изцяло заимстван от френския Наказателен закон.⁶

Целта на новия Наказателен кодекс, влязъл в сила на 3 август 1858 г., е да се снабди империята с модерни, универсални закони, които да отговарят на нуждите на една държава, категорично декларирала желанието си за промени. По своето съдържание, система на изложение, яснота и пълнота на законодателните текстове, дори по външно оформление, новият корпус се отличава коренно от всички предишни наказателни закони. Той включва въведение и 3 раздела с 32 глави и кодифицира цялата наказателноправна материя. В основата на новия Наказателен закон са залегнали принципи, характерни за европейското законодателство: законност, изразяваща се в правилото "няма престъпление, няма наказание"; "формално равенство на всички граждани пред закона"; съответствие на наказанията на тежестта на престъпленията; защита на частната собственост и др. За да се постигне по-голяма прецизност на текстовете, като по този начин се намали до минимум факторът субективизъм в тълкуванията им, през следващите години няколкократно към членовете на вече действащия наказателен закон са прибавяни нови алинеи (2 декември 1860, 24 май 1862, 12 септември 1864, 4 септември 1867, 12 юли 1868, 21 май 1875 г.)⁷

Въпреки следващите една след друга законодателни инициативи, в резултат на които Турция напълно основателно може да претендира, че приема сравнително модерно законодателство, тя сериозно изостава по отношение на развитието и приложението на правилата и основните принципи на наказателното производство. Редът и процедурата при разглеждането на наказателните дела се създават предимно в практиката, а в съдилищата витае духът на шериятското право. Радетелите за реформиране на правната система, които все още са твърде малко, добре разбират, че за успешното прилагане на новите кодекси е необходима нова съдебна администрация, тъй като традиционните институции, намиращи се в ръцете на ре-